

JEESUKSEN APUPAIMENET

Jh 10:1–10
(2 PJS III vk)
Tampere
(22.04.2012)

Teksti:

"Totisesti, totisesti: se, joka ei mene lammastarhaan portista vaan kiipeää sinne muualta, on varas ja rosvo. 2. Se, joka menee portista, on lampaiden paimen. 3. Hänelle vartija avaa portin, ja lampaat kuuntelevat hänen ääntään. Hän kutsuu lampaitaan nimeltä ja vie ne laitumelle. 4. Laskettuaan ulos kaikki lampaansa hän kulkee niiden edellä, ja lampaat seuraavat häntä, koska ne tuntevat hänen äänensä. 5. Vierasta ne eivät lähde seuraamaan vaan karkaavat hänen luotaan, sillä ne eivät tunne vieraan ääntä."

6. Jeesus esitti heille tämän vertauksen, mutta he eivät ymmärtäneet, mitä hän puheellaan tarkoitti. 7. Siksi Jeesus jatkoi:

"Totisesti, totisesti: minä olen lampaiden portti. 8. Ne, jotka ovat tulleet ennen minua, ovat kaikki olleet varkaita ja rosvoja, eivätkä lampaat ole kuunnelleet heitä. 9. Minä olen portti. Se, joka tulee sisään minun kauttani, pelastuu. Hän voi vapaasti tulla ja mennä, ja hän löytää laitumen. 10. Varas tulee vain varastamaan, tappamaan ja tuhoamaan. Minä olen tullut antamaan elämän, yltäkylläisen elämän."

JOHDANTO

1. Tänään on ns. Hyvän paimenen sunnuntai. Ensimmäinen vuosikerta puhuu Jeesuksesta Hyvänä Paimenena. Kolmannen vuosikerran teksti puhuu Jeesuksen apupaimenista ja siitä, kuinka sellaisiksi tullaan ja mikä on heidän tehtävänsä.
2. Tämän päivän sanoma on erittäin tärkeä. Se näkyy jo siitä, että Jeesus aloittaa sekä tekstissä olevan vertauksensa että sen selityksen painokkailla sanoilla: "Totisesti, totisesti minä sanon teille" (aamen, aamen legoo hymiin (j. 1 ja 7). Nämä vain Jeesukselle ominaiset sanat toistuvat moneen kertaan eri evankeliumeissa. Ne vastaavat tavallaan vanhan liiton profeettojen sanoja ”näin sanoo Herra” ja antavat niitä seuraavalle puhelle jumalallisen korostuksen.
3. Tekstimme on täynnä rikkaita yksityiskohtia. Kaikkiin niihin emme voi yhdessä saarnassa mennä. Keskitymme tekstimme äärellä neljään asiaan: 1) Ensin tekstimme alussa olevaan Jeesuksen kertomaan vertaukseen. 2) Toiseksi vertauksessa esiintyvään lammastarhan porttiin / oveen. 3) Kolmanneksi puhumme lampaiden paimenista. 4) Neljänneksi ja viimeiseksi puhumme paimenen tehtävästä.

1. JEESUKSEN KERTOMA VERTAUS (1–6)

1.1. Meistä ei kukaan liene ammatiltaan lammaspaimen. Siksi pieni selitys itse Jeesuksen paimenvertauksesta on paikallaan. Tarkkaan ottaen kysymyksessä ei ole vertaus, vaikka suomalaiset Raamatut kutsuvatkin tekstimme lopussa (jakeessa 6) sitä vertaukseksi. Kreikankielinen sana ”*paroimia*” tarkoittaa ’sananpartta’, ’puhetapaa tai ’kuvausta’.

1.2. Lähi-idässä Jeesuksen aikana lampaanhoito oli yleistä. Pelkistetty kuvaus siitä:

Lammastarhan ympärillä oli muuri tai aita. – Tarhaan johti vain yksi portti. – Yön aikana portilla oli aseistettu vartija. – Illalla samaan tarhaan johdettiin useitten omistajien laumoja. – Yön aikana paimenet nukkuivat. – Vartija tunsu paimenet. – Paimenet menivät aamulla portista sisään. – Lampaat tunsivat oman paimenensa äänen ja paimen tunsu lampaansa nimeltä. – Lampaat seurasivat paimenta päiväksi laitumille. – Vierasta ne eivät seuranneet. – Ne, jotka eivät menneet ovesta tarhaan, vaan muurin yli, olivat rosvoja ja varkaita. – Heitä lampaat eivät seuranneet.

1.3. Sekä fariseukset että Jeesuksen opetuslapset tunsivat kyllä Palestiinan lammasten hoitoon liittyvät asiat, mutta vertauksen tarkoitus jäi tekstimme mukaan heille hämäräksi (j. 6).

1.4. Kuultuamme edellä vertauksen ulkonaiset puitteet, meille ristin tällä puolella eläville ihmisille Jeesuksen vertauksen käsittäminen pitäisi olla helpompaa.

2. LAMMASTARHA JA SEN OVI / PORTTI

2.1. Mitä Jeesus tarkoittaa lammastarhalla?

Ensiksi kysymme: mitä Jeesus tarkoittaa lammastarhalla? Hän tarkoittaa sillä uuden liiton seurakuntaa. Tunnustuskirjat opettavat: "Seurakunta on kaikkien uskovien yhteisö, joiden keskuudessa evankeliumi puhtaasti saarnataan ja pyhät sakramentit evankeliumin mukaisesti jaetaan." Luther sanoo: "Seitsenvuotias lapsikin tietää, Jumalan kiitos, mitä kirkko on: sen muodostavat pyhät uskovaiset ja 'ne karitsat, jotka kuulevat paimenensa äänen'." (SO 12.)

Parhailtaan Suomessa käydään taistelua Kristuksen kirkon tuntomerkkien säilymisestä Suomen luterilaisessa kirkossa. Siitä johtuu, että olemme Luther-säätiössä pitäneet ahkerasti esillä Lutherin esittämää kirkon seitsemää tuntomerkkiä ja opettaneet niistä. Kyseiset seitsemän Kristuksen kirkon tuntomerkkiä ovat: (1) Jumalan pyhä sana, (2) Pyhä Kasteen sakramentti, (3) Herran Pyhä Ehtoollinen, (4) Side- ja päästöavaimet eli rippi, (5) saarnavirka edellä mainittujen neljän asian hoitamiseksi, (6) julkinen rukous, ja (7) risti eli kärsiminen Kristuksen tähden.

2.2. Mitä Jeesus tarkoittaa ovella / portilla?

Toiseksi kysymme: mitä Jeesus tarkoittaa ovella tai portilla?

Kun on kysymys paimenesta ja lampaista, on yllättävää, että Jeesus ilmoittaakin olevansa portti / ovi. Asia selittynee edellisestä kuvasta, jossa alleviivattiin ainoan oikean oven / portin tärkeyttä. Vain Jeesus on uskoville oikea ovi / portti mennä ja tulla; oikea paimen kulkee myös oikeasta ovesta / portista.

Jeesus sanoo olevansa ovi Jumalan valtakuntaan. Lammastarhaan johti vain yksi ovi / portti. Samoin taivaaseen on vain yksi ovi. Se on Jeesus. Toisaalla Jeesus sanoo myös: "Minä olen tie, totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani" (Jh 14:6). Pietari kirjoittaa: "Ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmisille annettu, jossa meidän pitäisi pelastuman" kuin nimi Jeesus (Apt 4:12). Taivaan ovi aukeaa vain Jeesus-nimessä.

Se, joka menee Jeesus-ovesta sisälle, pelastuu niin kuin pelastuivat pedoilta ne lampaat, jotka aikoinaan Lähi-idässä menivät portista lammastarhaan.

Lisäksi sellainen lammas on käyvä sisälle ja käyvä ulos ja löytävä laitumen. Herra pitää uskovistaan huolen. "Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa – Jeesuksen lammastarhaa – ja hänen vanhurskauttaan, niin kaikki muukin sen ohessa teille annetaan" (Mt 6:33).

3. PAIMENET

Tekstimme jälkeen Raamatussa seuraa jakso, jossa Jeesus sanoo olevansa Hyvä Paimen, suuri Ylipaimen. Tämän päivän tekstissä Jeesus puhuu apupaimenista ja siitä, kuinka sellaiseksi tullaan.

3.1. Miten tullaan Jeesuksen apupaimeneksi?

Ensiksi, miten tullaan Jeesuksen apupaimeneksi? Oikea paimen on se, joka on itse mennyt Jeesus-ovesta sisälle. Ei riitä, että on päässyt lukion ovesta kunniallisesti ulos ja yliopiston teologisen tiedekunnan ovesta sisään.

On mentävä sisään myös siitä ovesta, josta kukaan ei selviä laudaturpaperein, vaan kaikille tulee improbatur. Sillä ovella Paavalikin joutui sanomaan: "...minä olen syntisistä suurin" (1 Tm 1:15).

Jeesuksen paimenelle ei riitä, että piispa vihkii hänet. Ellei paimeneksi vihittävä ole itse mennyt Jeesus-ovesta sisään, tämä pysyy varkaana ja ryövärinä, piispalta saadusta vihkimyksestä huolimatta.

Jotta emme tulisi omahyväisiksi, luen tiivistäen katkelman körtteihin kuuluneen nuoren Vilhelmi Malmivaaran kokemuksesta, josta hän kertoo kirjassaan "Puolivuosisataa heränneiden keskuudessa" (s. 34–36). Näin hän kertoo:

"Äitini toivoi pojastaan pappia. Tuo virka ei minua miellyttänyt. Lähdin päästötodistuksen saatuaani Vaasasta suorittamaan ylioppilastutkintoa Helsingin yliopistoon (Tuohon aikaan ylioppilastutkinto voitiin suorittaa vain yliopistossa). Ajoimme erään toverin kanssa kauppartorilta Sandvikia kohti. Kun kaupunki alkoi jäädä selkämme taakse, käännyn vielä sitä katsomaan ja näin äitini kadulla pyyhkimässä kyneleitänsä. Silloin lensi läpi sieluni ajatus: tuo nainen on ansainnut saada pyhimmän toiveensa täytetyksi – ja kysymys elämänuran valitsemisesta itselleni oli samalla ratkaistu.

Äitini oli luonani Kiuruveden pappilassa eräänä kauniina kevätpäivänä 1881. Pidin pappilan tuvassa rippikoulua. Omituista herätysliikehdintää oli tämän koulun kestäessä ilmennyt rippikoulunuorissa. Toista viikkoa oli vielä koulun päättymiseen, ja olimme aikoneet vaimoni kanssa lähteä sen jälkeen kyyditsemään äitiäni takaisin Nivalaan. Mutta asiassa teki Herra käänteitä. Lopettaessani siltä päivältä rippikoulun saimme kokea helluntai-ihmeen. Kun lähdin kouluhuoneesta mieli murtuneena, jäivät kaikki oppilaat sinne. Istahdin verannan penkille ajatuksiini vaipuneena. Tuvasta kuului hiljaista itkun nyyhkytystä, joka muuttui yhtäkkiä sydäntä vihlovaksi parkumiseksi, ja useita nuorukaisia tuli hätääntyneinä juosten minua kohti päärakennuksen rappusille. "Nyt ne tulevat kysymään neuvoa parannuksen tekoon, enkä minä tiedä itsekään koko asiasta", tuli mieleeni; lähdin kiireesti kamariini ja ehdin saada oven lukituksi jälkeeni. Toiset itkivät oven ulkopuolella, minä Herran jalkoihin polvistuneena huoneessa, oven sisäpuolella.

Tuota päivää Malmivaara piti myöhemmin hetkenä, jolloin hän itse astui Jeesus-ovesta sisälle

hänen lammastarhaansa. Oli toki Vilhelmi Malmivaara jo lapsena otettu pyhässä kasteessa Hyvän Paimenen yhteyteen ja hänen lammastarhaansa, mutta sen jälkeen hän oli lähtenyt Hyvän Paimenen lammastarhasta omille teilleen, joilta hän palasi nuorena pappina Kiuruvedellä pitämänsä rippikoulun yhteydessä. Näin hän ainakin itse asian ymmärsi.

3.2. Jeesuksen lampaat tuntevat paimenensa äänen

Toiseksi, Jeesuksen lampaat tuntevat paimenensa äänen. Jeesuksen lampaat kuulevat ja tuntevat sellaisen paimenen ääntä, joka on itse mennyt Jeesus-ovesta sisälle: He myös tottelevat ja seuraavat häntä. Hänellä on Hyvän Paimenen ääni ja hän rakastaa laumaansa, etsii, pelastaa ja hoitaa. Hyvä Paimen tekee työtänsä hänen välityksellään. Otan tästä – joskin arastellen – omakohtaisen esimerkin kesältä 1965 Imatralta:

Pidimme Imatran seurakunnan rippikoululeiriä Ruokolahden kansanopistolla. Kristinopin opetuksessa olimme menossa v. 1948:n Katekismuksen 4. luvussa, jonka otsikkona on ”Jeesus Kristus, Jumalan Poika, Vapahtaja”. Piirsin taululle janan, johon sijoitin Jeesuksen eri elämän vaiheet joulun tapahtumasta alkaen. Olin menossa Jeesuksen elämän käsittelyssä pitkäperjantain tapahtumassa, kun eräs rippikoululainen luokan etuosassa laskeutui pulpettinsa viereen polvilleen, pian laskeutui toinen, kolmas jne. Kun noin yksi kolmasosa rippikoululaisista oli polvistuneena, loput nuoret nousivat ylös ja kävelivät kuin yhteisestä sopimuksesta äänettöminä ulos luokasta. Olin keskeyttänyt opetuksen ja katselin neuvottomana polvillaan hiljaa nyyhkyttäviä nuoria. Lopulta menin sen nuoren luo, joka oli ensimmäisenä polvistunut, ja kysyin häneltä: ”Mitä tämä merkitsee?” Ja hän vastasi: ”Haluaisin olla Jeesuksen oma.” Pidin yhteisen rukouksen kaikkien heidän puolesta ja sanoin, että voivat tulla tämän jälkeen yksityisesti opiston pieneen rukouskappeliin, jossa otan heidät vastaan. – Niin teimme, ja siinä se iltapäivä menikin.

Oikea lampaiden paimen kulkee lisäksi laumansa edellä: Paimenella ja hänen perheellään on suuri vastuu. Hänen tulisi olla esimerkillinen, edellä kulkija uskossa, rakkaudessa, Jeesuksen tuntemisessa, rukouksessa, hyvissä töissä. Hänen tulisi olla todellinen Jeesuksen seuraaja, joka voi sanoa Paavalin tavoin: ”Olkaa minun seuraajiani.” Voin vakuuttaa, etten ole kirjoittanut näitä rivejä kevytmielisesti.

3.3. Varkaat ja ryövärit

Kolmanneksi, Jeesus sanoo, että ne, jotka eivät ole menneet ovesta sisälle ja ovat kuitenkin lammastarhassa, ovat varkaita ja rosvoja, jotka ovat tulleet tappamaan ja tuhoamaan.

Jeremian kirjassa Herra sanoo: ”’Voi paimenia, jotka hävittävät ja hajottavat minun laitumeni lampaat’, sanoo Herra. Sen tähden Herra, Israelin Jumala, sanoo minun kansani paimenille: ’Te olette hajottaneet laumani, päästäneet lampaani omille teilleen ettekä ole pitäneet niistä huolta! Mutta minä kyllä pidän huolen teistä: minä vaadin teidät tilille pahoista teoistanne.’” (Jr 23:1-2.) Ja Jeremian luvussa 50:6 sanotaan: ”Minun kansani oli kuin eksyneitten lauma, paimenet olivat johtaneet sen harhaan, vieneet oudoille vuorille. Vuorelta toiselle se kulki unohtaen oman tarhansa.” (Jr 50:6.)

Kirkkomme pappiskasvatuksessa on jotakin pahasti vialla. Teologiseen tiedekuntaan pyrittäessä ei kysytä, onko pyrkijä mennyt Jeesus-ovesta sisälle. Ei sitä liioin kysytä tuomiokapituleissakaan ennen papiksi vihkimistä tai korjaan: kyllä sitä nykyisin kysytään, kysytään sitä varten, että voidaan kieltää pappisvihkimys niiltä, jotka ovat menneet Jeesus-ovesta sisään lammastarhaan ja joilla olisi ainakin tältä ratkaisevalta osalta edellytykset toimia Hyvän Paimenen apupaimenina.

Ei ihme, että kirkossamme on vuosi vuodelta yhä enemmän sellaisia paimenia, jotka eivät välitä lampaista, vaan suorastaan vainoavat Jeesuksen lammaslaumaa, Jumalan seurakuntaa. Samalla monet Jumalan lapset pakenevat ja jättävät sellaiset paimenet ja kirkon.

4. PAIMENEN TEHTÄVÄ

Tekstimme lopussa puhutaan laitumesta, elämästä ja yltäkylläisyydestä. Seuraavaksi veisattavassa virressä rukoilemme: ”Siionisi laidunmaille saata, Herra, laumasi. Taita perhevällesi leipää pyhän sanasi.”

Oikea paimen vie lauman laitumille: Oikea paimen tuntee laitumet. Hän syventyy Raamattuun, elävän leivän ja elävän veden lähteeseen. Hän pyrkii johtamaan lampaansa Jumalan sanan rikkaille laitumille, jotta hänen laumansa saisi tarvitsemansa hyvän hengellisen ravinnon. Mutta Jumalan sanalla on toinenkin puoli, ulottuvuus ja vaikutus, tämä: Jumalan sanassa on voima”.

Tätä kuvaan toisella omakohtaisella esimerkillä Imatralta, keväältä 1966: Järjestimme tuolloin seurakunnan uskovien nuorten kanssa teiniaktion. Eräänä iltana meillä oli tilaisuus Tainionkosken yhteiskoululla. Mukana oli runsaasti nuoria. Tilaisuuteen oli tullut Lappeenrannan teknillisestä korkeakoulusta ryhmä nuoria miehiä tarkoituksenaan häiritä tai peräti estää tilaisuutemme. – Tuolloin elettiin maassamme ns. vasemmistoradikalismien aikaa. – Puhuin sinä iltana nuorille Raamatun arvoallasta ja sen merkityksestä. Salin perällä istuvat Lappeenrannasta tulleet opiskelijat yrittivät häiritä herjaavilla välihuudoilla puhumistani väittäen, ettei Jumalaa ole, ja että Raamattu on pelkkää puppua. En pystynyt jatkamaan puhettani loppuun. Nousin istumaan pöydän reunalle ja sanoin, että lähden tästä pois vasta sitten, kun he ovat todistaneet väitteensä.

Samalla aktion järjestelyvastuussa mukana ollut hiljakkoin uskoon tullut saman koulun kielten opettaja, nuori maisteri Inkeri Lappalainen, nousi seisomaan ja alkoi laulaa Lutherin virttä ”Jumala ompe linnamme.” Uskovat nuoret yhtyivät voimallisesti virteeseen, ja minäkin lauloin kaikilla niillä äänivaroilla, mitä minusta lähti. Mitä tapahtui? Lappeenrannasta tulleet herjaajat ratkesivat itkuun ja parkuun ikään kuin heitä olisi joku pieksänyt. – He syöksyivät paniikin vallassa luokasta ulos sellaisella ryminällä, että luulin ovien lähtevän pihtipielineen heidän mukanaan. – Miksi he pakenivat, vaikkei kukaan ajanut heitä takaa? He pakenivat, koska Pyhä Henki löi heitä Lutherin taisteluvirressä olevalla Jumalan sanalla.

Edellä kertamani esimerkit ovat herätysten ajoilta eivätkä niin ollen kuvaa seurakunnan tavallisinta arkea. Sen tähden joku teistä voi pitää esimerkkejäni sopimattomina. Ne eivät kuitenkaan edusta ns. kunnian teologiaa, kuten saatat luulla, vaan kertovat erään puolen Jumalan ja hänen valtakuntansa todellisuudesta, jota sitäkään emme saa unohtaa. Siksi, ystävä hyvä: ”Tee uskossa toivossa työtä ja leipäsi rauhassa syö. Kun Herrasi armo on myötä, niin murheetta nukkuos yö. Kun Herralle itsesi annat ja huolesi hänelle kannat, on siunattu päiväsi työ.”

RUKOILEMME YHDESSÄ

Eloa on paljon, mutta työmiehiä vähän. Herra, anna kirkollemme sellaisia paimenia, jotka ovat itse menneet Jeesus-ovesta sisään ja jotka johdattavat sinun omasi elävän sanan laitumille!

Herra, anna kirkollemme ja kansallemme vielä herätyksen armo! Rukoilemme vielä yhdessä ”Jumalan kansan taisteluvirren” sanoilla:

”Tule, Herramme, meitä nyt vahvistamaan, tule, virvoita voimalla taivaan. Sinun tietäsi taivuta vaeltamaan, täällä suostumaan ristiin ja vaivaan. Tue uskoamme, tue toivoamme, pidä sielumme tallella aina. Kuule huutoamme, Sinä auttajamme, kuvas kirkkaana sielumme paina.” (Virsi 310:8)

Aamen.

Virret: 375; 133; 378; 250; (224; 221; 230); 203:6, 7.